ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՈՐՈՇՈՒՄ
29 դեկտեմբերի 2020 թ., ԿԽ–010/20/2

Դատախազների տարեկան վերապատրաստման և հատուկ ուսուցման 2021 թվականի ուսուցման ծրագրերը հաստատելու մասին

Ղեկավարվելով «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 12-րդ կետով և 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետով՝ Արդարադատության ակադեմիայի կառավարման խորհուրդը

Որոշում է հաստատել՝

1. Դատախազների տարեկան վերապատրաստման 2021 թվականի ուսուցման ծրագիրը՝ համաձայն հավելված 1-ի:
2. Դատախազների հատուկ ուսուցման 2021 թվականի ծրագիրը՝ համաձայն հավելված 2-ի:

Խորհրդի նիստը նախագահող՝ ***Գ. Բաղդասարյան***

Խորհրդի անդամներ՝ ***Ա. Մարուխյան***

Ե. Ավագյան

Ա. Հովհաննիսյան

Հավելված 1
Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2020 թվականի
դեկտեմբերի 29-ի թիվ ԿԽ–010/20/2 որոշման

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ԴԱՏԱԽԱԶՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է դատախազների 2021 թ. վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագրերը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատախազների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Ընդհանուր և հարակից մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է դատախազի վարքագծի կանոնների, իրավաբանական գրի և մեկնաբանման, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի, հավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի վերաբերյալ արդի հարցերի, մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի, խոշտանգման և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի չենթարկվելու իրավունքի ապահովման արդի հարցերի, ինչպես նաև քրեական գործերով քննության բնագավառում միջազգային համագործակցության, էկոլոգիական իրավունքի արդի հարցերի, Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման ու դրա դեմ պայքարի և այլ ոլորտներում ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանն ու հմտությունների ձևավորմանը:

բ) Հատուկ մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության արդի հիմնահարցերի, պետական շահերի պաշտպանության, պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության, պրոբացիայի նկատմամբ դատախազական հսկողության հիմնախնդիրների, տնտեսական, զինվորական հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի, կրիմինալիստիկական տակտիկայի և մեթոդիկայի, դատական փորձաքննությունների արդի հարցերի, պաշտոնական կոռուպցիայի, գենդերի հիման վրա կատարվող բռնարարքների դեպքերի քննության, ներքին ուսումնասիրությունների, կոռուպցիոն բնույթի ֆինանսական հանցագործությունների և անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի, մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննության ու դրանց դեմ պայքարի, կալանքի և այլ խափանման միջոցների, անչափահաս կամ խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների իրավունքների պաշտպանության հիմնախնդիրների, քրեական դատավարությունում զոհերի (տուժողների) կարգավիճակի առանձնահատկությունների, հարցաքննության մեթոդների և հաղորդակցության կառավարման, երեխաների նկատմամբ բռնության բնութագրի և քննության առանձնահատկությունների, քրեական դատավարությունում էլեկտրոնային ապացույցների կիրառման հիմնախնդիրների և այլ ոլորտներում ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանը և հմտությունների ձևավորմանը:

գ) Հեռավար ուսուցման ձևով դասավանդվող դասընթացներ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածության գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանն ու կատարելագործմանը: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում Ունկնդիրները կընդլայնեն իրենց գիտելիքները և հմտությունները կառավարման հմտությունների և ներազդման հոգեբանության, փաստարկման և հռետորաբանության, ինչպես նաև փախստականների իրավունքների, քրեական վարույթի ընթացքում անչափահասների իրավունքների պաշտպանության ոլորտներում:

4. Ուսումնառության ժամաքանակը յուրաքանչյուր դատախազի համար սահմանվում է 80 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունն իրականացվում է երկու փուլով՝ յուրաքանչյուրը 40 ակադեմիական ժամ (մեկ շաբաթ) տևողությամբ:

5. Դատախազների վերապատրաստումն իրականացվում է հատուկ, ընդհանուր մասնագիտական և հեռավար ուսուցման ձևով դասավանդվող դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Յուրաքանչյուր դատախազ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվում է 40 ակադեմիական ժամ, ինչպես նաև ընդհանուր մասնագիտական կամ հեռավար ուսուցման ձևով դասավանդվող դասընթացների մոդուլում ընդգրված դասընթացների շրջանակներում՝ 40 ակադեմիական ժամ ծավալով:

6. Ծրագիրն իրականացվում է առկա և հեռավար ուսուցման ձևերով: Ուսումնառությունը սկսվում է դատախազների կողմից ընտրված առարկայական կուրսերի ցուցակը Ակադեմիա ներկայացնելուց հետո, Ակադեմիայի կառավարման խորհրդի հաստատած ժամանակացույցի հիման վրա:

7. Առկա ուսուցման ձևով դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ընտրությունը Դատախազի կողմից կատարվում է ըստ սույն հավելվածում ներկայացված փաթեթների:

8. Առկա ուսուցման ձևով վերապատրաստման ժամանակացույց է սահմանվում 2021 թվականի ապրիլ-մայիս ամիսները՝ ընդհանուր մասնագիտական, և սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսները՝ հատուկ մասնագիտական առարկաներով, իսկ հեռավար ուսուցման ձևով՝ 2021 թվականի մարտ-դեկտեմբեր ամիսները:

II. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՑԱՆԿ

1. Ընդհանուր և հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-A-010-21	ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի արդի հարցեր	4
2.	P-Q-056-21	Խոշտանգումների քրեաիրավական բնութագիր և քննության առանձնահատկություններ	8
3.	P-Q-057-21	Քրեական գործերով քննության բնագավառում միջազգային համագործակցություն	6
4.	P-J-004-21	Իրավաբանական գիր և մեկնաբանում	6
5.	P-J-008-21	Դատախազի վարքագծի կանոններ	4
6.	P-J-014-21	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	6
7.	P-J-017-21	Հավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի վերաբերյալ արդի հարցեր	8
8.	P-J-020-21	Մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի արդի հարցեր	6
9.	P-J-031-21	Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելում ու դրա դեմ պայքար	10

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
10.	P-Q-017-21	Կրիմինալիստիկական տակտիկա և մեթոդիկա	8
11.	P-Q-019-21	Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության, պրոբացիայի նկատմամբ դատախազական հսկողության հիմնախնդիրներ	6
12.	P-Q-021-21	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	10
13.	P-Q-022-20	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	10
14.	P-Q-028-21	Զինվորական հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի առանձնահատկություններ	10
15.	P-Q-059-21	Տնտեսական հանցագործությունների որակման հիմնահարցեր	8
16.	P-Q-071-21	Կոռուպցիոն դեպքերի քննություն	6
17.	P-Q-072-21	Պաշտոնական կոռուպցիայի դեպքերի քննություն	6
18.	P-Q-073-21	Ներքին ուսումնասիրություններ (քննություն)	6
19.	P-Q-074-21	Կալանք և այլ խափանման միջոցներ	6
20.	P-Q-075-21	Գենդերի հիման վրա կատարվող բռնարարքների քննություն	6
21.	P-Q-076-21	Անչափահաս կամ խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների իրավունքների պաշտպանություն	8
22.	P-Q-077-21	Կոռուպցիոն բնույթի ֆինանսական հանցագործություններ և անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքար	6
23.	P-Q-078-21	Մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննություն և դրանց դեմ պայքար	6
24.	P-Q-080-21	Ընտրական հանցագործությունների որակում և քննության մեթոդիկա	10
25.	P-J-013-21	Պետական շահերի պաշտպանության արդի հարցեր	6
26.	P-J-024-21	Դատական փորձաքննությունների արդի հարցեր	8
27.	P-Q-081-21	Զոհերի (տուժողների) կարգավիճակի առանձնահատկությունները քրեական դատավարությունում	8
28.	P-G-023-21	Հարցաքննության մեթոդներ և հաղորդակցության կառավարում	8
29.	P-G-024-21	Երեխաների նկատմամբ բռնության բնութագիրը և քննության առանձնահատկությունները	10
30.	P-Q-082-21	Էլեկտրոնային ապացույցների կիրառման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում	8

3. Հեռավար ուսուցման ձևով իրականացվող դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
31.	P-Q-079-21	Փախստականների իրավունքներ	40
32.	P-J-028-21	Անչափահասների իրավունքների պաշտպանությունը քրեական վարույթի ընթացքում	40
33.	P-G-017-21	Փաստարկում և հռետորաբանություն	40
34.	P-G-021-21	Կառավարման հմտություններ և ներազդման հոգեբանություն	40
35.	P-Q-085-21	Երեխաների նկատմամբ բռնության քննության առանձնահատկությունները	40

III. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1. P-A-010-21. ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– էկոլոգիական իրավունքի կոնցեպցիան,

– ՀՀ էկոլոգիական օրենսդրության և հիմնական ինստիտուտների էությունն ու առանձնահատկությունները,

– այլ ինստիտուտների հետ հարաբերակցությունը և զարգացման արդի միտումները,

– մարդու էկոլոգիական իրավունքների պաշտպանության ազգային և միջազգային կառուցակարգերի գործարկման վերաբերյալ հարցերը,

– բնապահպանության ոլորտում առավել տարածված հանցատեսակների, այդ թվում՝ ծառերի, թփերի և բուսածածկի ապօրինի հատումների, ապօրինի որսի, շրջակա միջավայրի աղտոտման, անտառային հրդեհների դեպքերի քննության գործերով արարքների որակման հիմնախնդիրները, իրինչպես նաև դրանց բացահայտմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները:

2. P-Q-056-21. Խոշտանգումների քրեաիրավական բնութագիր և քննության առանձնահատկություններ

Դասընթացը պայմանավորված է խոշտանգման և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի չենթարկվելու իրավունքի ապահովման օրենսդրական պահանջների, միջազգային չափանիշների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է խոշտանգումների քրեաիրավական բնութագիրը, որակման առանձնահատկությունները, հարակից հանցակազմերից սահմանազատելու հիմնահարցերը, խոշտանգումների վերաբերյալ գործերի քննության մեթոդիկայի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև դրա կանխարգելման, արձանագրման և արդյունավետ բացահայտման Ստամբուլի արձանագրության չափանիշներին համապատասխան խոշտանգումների ու վատ վերաբերմունքի հետքերի փաստագրման վերաբերյալ հարցերը, խոշտանգումների վերաբերյալ ՄԻԵԴ պրակտիկան:

3. P-Q-057-21. Քրեական գործերով քննության բնագավառում միջազգային համագործակցություն

Դասընթացը պայմանավորված է քննության բնագավառում միջազգային համագործակցության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ օրենսդրությամբ, այդ թվում՝ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված միջազգային համագործակցության տեսակների, եղանակների, սուբյեկտների, պայմանների վերաբերյալ հարցերը:

4. P-J-004-21. Իրավաբանական գիր և մեկնաբանում

Դասընթացը պայմանավորված է համոզիչ իրավական վերլուծությունների կատարման, իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման ոլորտներում կարողությունների և գործնական հմտությունների ձևավորման, կատարելագործման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– իրավավերլուծական ռազմավարությունների ընտրության հետ կապված գործնական հարցերը,

– օրենսդրական և նախադեպային տեքստերի հետ աշխատանքում իրավամեկնաբանողական հնարքների և տեխնիկայի կիրառման հետ կապված գործնական հարցերը, իրավանորմերի վերլուծության մեթոդիկան,

–դատավարական փաստաթղթերի կազմման հմտությունները (իրավական լեզու, իրավական մտքի ձևակերպում, փաստերի, ապացույցների, իրավանորմերի շարադրանք):

5. P-J-008-21. Դատախազի վարքագծի կանոններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատախազի վարքագծի կանոնների հետ կապված գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատախազական գործունեություն իրականացնելիս և ոչ դատախազական գործունեության ընթացքում դատախազի վարքագծի կանոնների, դատախազների էթիկայի հարցերով վարույթի հետ կապված հարցերը:

6. P-J-014-21. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի բնագավառում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթների, դրանց դեմ տարվող պայքարի հիմնահարցերը,

– հակակոռուպցիոն պայքարի իրավական կարգավորումները (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի Կոռուպցիայի դեմ պայքարող պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և Եվրախորհրդի Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հանձնաժողովի (ՄԱՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները),

– կոռուպցիայի դեմ պայքարի ինստիտուցիոնալ շրջանակների (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ-ի և ՄԱՆԻՎԱԼ-ի գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարարական կազմակերպությունների, ԶԼՄ-երի) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը:

7. P-J-017-21. Հավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի վերաբերյալ արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է հավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի վերաբերյալ ազգային օրենսդրության կիրառման կարողությունների զարգացման ու կատարելագործման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

– խտրականության արգելքի և հավասարության ապահովման վերաբերյալ միջազգային պայմանագրերի ուսումնասիրություն,

– խտրականության առանձին ձևերի (ազգային, կրոնական, ռասայական և այլն) ուսումնասիրություն,

– միջազգային և ներպետական պրակտիկայում առկա իրավական հիմնախնդիրների վերհանում և քննարկում:

8. P-J-020-21. Մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի վերաբերյալ գիտելիքների և դրանց կիրառման հմտությունների կատարելագործման համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական, քաղաքացիական և վարչական իրավունքի ոլորտում առկա և ՀՀ կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության հիմնահարցերը, այդ թվում՝

– Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները,

– Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների կոմիտեի նախադեպային իրավունքը,

– «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, ինչպես նաև ներպետական օրենսդրությունում դրանց կիրառելիության հարցերը,

– «Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, ինչպես նաև ներպետական օրենսդրությունում դրանց կիրառելիության հարցերը,

– Մարդու իրավունքներին առնչվող ԵԽ կոնվենցիաները և չափորոշիչները:

9. P-J-031-21. Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելում ու դրա դեմ պայքար

Դասընթացն ուղղված է արդարադատության ողջ շղթայում սեռի հիմքով բռնության դեմ պայքարին առնչվող հարցերի առանձնահատկությունների ուսումնասիրությանը, այս բնագավառում գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանն ու կատարելագործմանը:

Դասընթացն ընդհանուր գիտելիքներ կապահովի կանանց դերի վերաբերյալ կարծրատիպերի և սեռի հիմքով բռնության, ՀՀ-ում դրա տարածվածության և բռնության նկատմամբ վերաբերմունքի հետ կապված հիմնահարցերի մասին, ինչպես նաև ընդհանուր պատկերացում կտա համապատասխան միջազգային գործիքակազմի և կիրառելի ստանդարտների վերաբերյալ:

Դասընթացի շրջանակում անդրադարձ կկատարվի զոհի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումների իրականացմանը, ընտանեկան բռնության դեպքերի վերաբերյալ հաշտարարության հիմնահարցերին, միջգերատեսչական համագործակցության ստանդարտներին, քրեական վարույթի առանձնահատկություններին՝ գործի քննությունից մինչև դատավճռի կայացման փուլն ընկած ողջ ժամանակահատվածում:

10. P-Q-017-21. Կրիմինալիստիկական տակտիկա և մեթոդիկա

Դասընթացը պայմանավորված է կրիմինալիստիկական տակտիկայի և մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հանցագործությունների քննության ընդհանուր մեթոդաբանությունը, հանցագործության մեխանիզմի հասկացությունը, առաջացման օրինաչափությունները, քրեագիտական դիագնոստիկան, ապացույցների ամրագրման տեխնիկա-քրեագիտական մեթոդները և ձևերը, քրեագիտական լուսանկարահանումը և տեսաձայնագրումը, առանձին քննչական գործողությունների (քննչական փորձարարություն, ճանաչման ներկայացնել, խուզարկություն, նմուշներ ստանալ, հարցաքննություն և այլն) կատարման տակտիկային, ինչպես նաև հանցագործությունների առանձին տեսակների քննության մեթոդիկային վերաբերող հարցերը (մասնավորապես՝ սպանության, ինքնասպանության դեպքերի, սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների, տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների, տրանսպորտային հանցագործությունների, ընտրական հանցագործությունների, կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների, անչափահասների կողմից կատարված հանցագործությունների, կիբեռհանցագործությունների քննության մեթոդիկայի, էլեկտրոնային ապացույցների հետ աշխատելու քրեադատավարական առանձնահատկությունները):

11. P-Q-019-21. Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության, պրոբացիայի նկատմամբ դատախազական հսկողության հիմնախնդիրներ

Դասընթացը պայմանավորված է պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կատարման ոլորտում դատախազական գործառույթների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողության, քրեակատարողական ոլորտի վերաբերյալ հարցերը, պրոբացիայի ինստիտուտը՝ ՀՀ օրենսդրության, ՀՀ-ի կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերի, ՄԻԵԴ և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի որոշումների համատեքստում: Մասնավորապես՝

– դատախազի՝ ազատությունից զրկված անձանց պահելու վայրեր այցելելու նպատակներն ու կարգը,
– ազատությունից զրկված կամ ազատությունը սահմանափակված անձանց հիմնական իրավունքներին վերաբերող իրավական ակտերի օրինականության ստուգումը և անօրինական ակտերի նկատմամբ դատախազական ներգործության միջոցները,
– պատժի ենթարկված անձանց հարցման ենթարկելու, տեղեկատվություն ստանալու և բացատրություններ վերցնելու հիմքերը և կարգը,

– ապօրինի պահվող անձանց ազատ արձակելու հիմքերը և կարգը,
– պրոբացիոն ծառայության հիմնախնդիրները,
– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:

12. P-Q-021-21. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, վիճահարույց հարցերի շուրջ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի, ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝
– քրեական նոր օրենսգրքի նախագծի հիմնադրույթները,
– հանցագործությունների որակման իմացաբանական հիմունքները,
– ըստ հանցակազմի տարրերի (օբյեկտ, օբյկետիվ կողմ, սուբյեկտ, սուբյեկտիվ կողմ) հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
– չավարտված հանցավոր գործունեության և հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքերում արարքների որակման հիմնախնդիրները,
– հանցագործությունների բազմակիության դեպքում հանցավոր արարքների որակման և եզակի բարդ հանցագործություններից դրանց սահմանազատման հիմնախնդիրները,
– քրեաիրավական նորմերի մրցակցության (բովանդակային և տեմպորալ) դեպքում հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները,
– հանցակցությամբ կատարվող հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝ հանցակիցների տեսակների և հանցակցության ձևերի տարանջատման հիմնահարցերը և հանցակցության ձևերի որակման առանձնահատկությունները, հանցակցի սահմանազանցման, հանցակցի կողմից հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու, չհաջողված հանցակցության որակման, հատուկ սուբյեկտով հանցագործություններում հանցակցության որակման հիմնահարցերը, ինչպես նաև հանցագործության միջնորդավորված կատարման որակման հիմնախնդիրներն ու առնչակցությունը հանցակցությունից սահմնազատելու և որակելու հիմնահարցերը,
– բլանկետային նորմերով և արժեքավորվող հատկանիշներով հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
– արարքի հանցավորությունը, քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը բացառող հանգամանքները, պատժի ինստիտուտին և պատիժ նշանակելուն առնչվող հարցերը,
– ՀՀ քրեական օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված հանցավոր արարքների (մասնավորապես՝ անձի կյանքի և առողջության, անձնական ազատության սեռական ազատության և անձեռնմխելիության, ընտանիքի և երեխայի շահերի, սեփականության, տնտեսական գործունեության (այդ թվում՝ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքն օրինականացնելու (փողերի լվացման), հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բնակչության առողջության, մասնավորապես՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, շրջակա միջավայրի անվտանգության, ինչպես նաև պետական իշխանության, պետական ծառայության, կառավարման կարգի և արդարադատության, զինվորական ծառայության կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների և այլն) ճշգրիտ որակման հիմնահարցերը, հարակից հանցակազմերը միմյանցից սահմանազատելու հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական ու իրավակիրառ փորձը,
– ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքներն

ու դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
– քրեական իրավունքի ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումներն ու ՀՀ նկատմամբ դրանց կիրառման հարցերը.
– քրեական իրավունքի ոլորտում ՀՀ վճաբեկ դատարանի կողմից կայացված որոշումներով արտահայտած իրավական դիրքորոշումները,
– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:

13. P-Q-022-21. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական զարգացումների, վիճահարույց հարցերի շուրջ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի, ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների մատուցման, դրանք գործնականում կիրառելու, ինչպես նաև քննչական գործողությունների կատարման և դրանց նկատմամբ դատախազական հսկողության ապահովման կարողությունների կատարելագործման համար:

Դասընթացը ներառում է՝
– ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի կարգավորումները, ինչպես նաև ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում 2017-2020 թվականների ընթացքում կատարված օրենսդրական փոփոխությունների կիրառման առանձնահատկությունները, ներառյալ տեխնիկական միջոցների կիրառման կարգի վերաբերյալ նոր իրավակարգավորումները, ձերբակալման իրավաչափության բողոքարկման ինստիտուտը, մասնավոր գանգատի գործերի շրջանակի փոփոխությունը և այլն,
– ՀՀ քրեական դատավարության մինչդատական վարույթին վերաբերող առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնահարցերը,
– ՀՀ մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերը, այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերի կիրառման առանձնահատկությունները,
– քրեական դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների և ՀՀ նկատմամբ դրանց կիրառման հարցերը,
– քրեական դատավարության ոլորտում ՀՀ վճաբեկ դատարանի կողմից կայացված որոշումներով արտահայտած իրավական դիրքորոշումները,
– արդար դատաքննության իրավունքի ապահովման արդի հիմնախնդիրները,
– քննչական գործողությունների կատարման ընթացքում ծագող գործնական հիմնահարցերը և նախաքննության ընթացքում քննիչների կողմից թույլ տրվող խախտումները,
– առանձին քննչական գործողությունների կատարման դատավարական և քրեագիտական առանձնահատկությունները,
– դատավարական հարկադրանքի միջոցները,
– օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ դատախազական հսկողության հիմնախնդիրները,
– ապացույցների և ապացուցման գործընթացի խնդիրները, օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունքներն ապացուցման գործընթացում օգտագործելու իրավական կարգավորման խնդիրները, ապացույցների թույլատրելիության հիմնախնդիրները,
– պետական, նոտարական և բանկային գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ ստանալու դատավարական կարգը,
– քաղաքացիական հայցի լուծման և դատական ծախսերի վերականգնման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում,
– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:
– Հակընդդեմ հարցման (կոնֆրոնտացիայի) հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում.

- «Վկա» եզրույթի ինքնուրույն նշանակությունը,

- վկաներին հարցաքննելու իրավունքը կամ այն իրավունքը, որ վկաները ենթարկվեն հարցաքննության,
- ընդհանուր սկզբունքներ,
- վկայի ներկայությունն ապահովելու համար ողջամիտ ջանքեր գործադրելու պարտավորությունը,
- վկային լսելը մերժելու հիմնավորման պարտավորությունը,
- վկաների՝ դատարանում բանավոր ձևով չներկայացված ցուցմունքների վրա հիմնվելը
- անանուն վկաները,
- վկաներին իրենց ցուցմունքների դիմաց առաջարկվող առավելությունները
- ուրիշի խոսքի վրա հիմնված ցուցմունքները,
- պաշտպանության համար անձանց որպես վկա կանչելու իրավունքը:

– ՀՀ քրեադատավարական օրենսդրության ոլորտի նոր կարգավորումները:

14. P-Q-028-21. Զինվորական հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի առանձնահատկություններ

Դասընթացն անհրաժեշտ է զինվորական հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման, քննության մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար: Դասընթացը պայմանավորված է նաև զինված ուժերում խոշտանգումների, վատ վերաբերմունքի և մահվան դեպքերի արդյունավետ քննության ոլորտում կրիմինալիստիկական գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– զինվորական հանցագործություններ նախատեսող հանցակազմերի մանրամասն ներկայացումը՝ ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի և նոր օրենսգրքի նախագծի համատեքստում,

– զինվորական կարգապահության խախտումների և զինվորական հանցագործությունների տարանջատման հարցերը, մասնավորապես՝ նույն արարքի համար կրկին պատասխանատվության չենթարկվելու սկզբունքի տեսանկյունից,

– զինվորական հանցագործությունների ընդհանուր և որակյալ հանցակազմերի որակման առանձնահատկությունները,

– զինվորական հանցագործությունների քննության մեթոդիկայի առանձնահատկությունները,

– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:

Դասընթացը ներառում է նաև՝

– Վատ վերաբերմունքի վերաբերյալ իրականացվող արդյունավետ քննության էությունը,

– Մարդու իրավունքների՝ վատ վերաբերմունքին վերաբերող եվրոպական չափանիշները, այդ համատեքստում արդյունավետ քննությունը,

– Զինված ուժերի համատեքստում վատ վերաբերմունքի վերաբերյալ արդյունավետ քննություն կատարելու միջազգային լավագույն փորձը,

– Մարդու իրավունքերի՝ վատ վերաբերմունքին վերաբերող եվրոպական չափանիշների վերաբերյալ ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը:

15. P-Q-059-21. Տնտեսական հանցագործությունների որակման հիմնահարցեր

Դասընթացն ուղղված է տնտեսական հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման վերաբերյալ գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործմանը:

Դասընթացը ներառում է՝

– տնտեսական հանցագործությունների մանրամասն ներկայացումը՝ ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի և նոր օրենսգրքի նախագծի համատեքստում,

– վարչական իրավախախտումների և տնտեսական հանցագործությունների տարանջատման հարցերը, մասնավորապես՝ նույն արարքի համար կրկին պատասխանատվության չենթարկվելու սկզբունքի տեսանկյունից,

– տնտեսական հանցագործությունների ընդհանուր և որակյալ հանցակազմերի որակման առանձնահատկությունները,

– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:

16. P-Q-071-21. Կոռուպցիոն դեպքերի քննություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է կոռուպցիոն դեպքերի քննությանն առնչվող հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, դրանք կենսագործելու կարողությունների ու գործնական հմտությունների կատարելագործման համար:

Դասընթացի շրջանակում քննարկվելու են կոռուպցիոն դեպքերի քննության առանձնահատկությունները, դատախազության և դատախազական հսկողության դերակատարությունը կոռուպցիայի դեմ պայքարում, ուսումնասիրվելու են կոռուպցիոն հանցագործությունների պատճառները և հետևանքները, կոռուպցիայի դեմ պայքարի ազգային և միջազգային փորձը, կոռուպցիայի դեմ պայքարի իրավական և կազմակերպական հիմքերը (ՀՀ և միջազգային), կանխմանն ուղղված սահմանափակումները:

17. P-Q-072-21. Պաշտոնական կոռուպցիայի դեպքերի քննություն

Դասընթացը պայմանավորված է Պաշտոնական կոռուպցիայի դեպքերի քննության ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացի շրջանակում քննարկման առարկա են դառնալու Կոռուպցիայի դեմ պայքարի դատախազական մարտավարության քաղաքացիաիրավական տարրերը, մասնավորապես.

– Կոռուպցիային արձագանքելու քաղաքացիաիրավական հիմքերը, մեխանիզմները. ՀՀ և արտասահմանյան երկրների օրենսդրությունը, միջազգային ուղենիշները,
– Կոռուպցիոն ճանապարհով ստացված եկամուտների քաղաքացիաիրավական կարգով կամ կանխարգելիչ բռնագանձումը, ՀՀ և միջազգային փորձը,
– Դատախազության կողմից պետության գույքային շահերի պաշտպանության հայց հարուցելը, այդ գործընթացում դատախազության իրավասությունը:

18. P-Q-073-21. Ներքին ուսումնասիրություններ (քննություն)

Դասընթացն անհրաժեշտ է աշխատավայրում ծառայողական քննությունների անցկացման, ներքին աուդիտի ուսումնասիրությունների, ազդարարների պաշտպանության, արտաքին հետաքննություն իրականացնողներին իրազեկման ոլորտում անհրաժեշտ գիտելիքների և կարողությունների կատարելագործման, վերջիններիս կիրառման գործնական հմտությունների զարգացման համար:

Այս դասընթացի ընթացքում կուսումնասիրվեն պետական կառավարման մարմիններում ծառայողական քննության ընթացակարգը և պատասխանատվությունը, ներքին աուդիտի դերը և գործառույթները, պետության ֆինանսական վերահսկողության գործառույթը և դրա իրականացման ընթացակարգն ու հաշվետվողականությունը, ազդարարումը և սուտ մատնությունը, ինչպես նաև ազդարարման արտոնությունից օգտվելու չարաշահումները, տարբերությունները և հնարավոր համընկնումները, իրավապահ մարմիններին իրազեկելու պատասխանատվություն ունեցող իրավասու անձանց նույնականացումը և այլ հիմնահարցեր:

19. P-Q-074-21. Կալանք և այլ խափանման միջոցներ

Դասընթացն անհրաժեշտ է կալանք և այլ խափանման միջոցներ կիրառելու դեպքերի վերաբերյալ ազգային և միջազգային փորձի ուսումնասիրության, այս ոլորտում անհրաժեշտ գիտելիքների և կարողությունների կատարելագործման, գործնական խնդիրների վերհանման և փորձի փոխանակման համար:

Դասընթացի շրջանակում ուսումնասիրման առարկա կդառնան ազատության սահմանափակման հիմքերը, ազատությունից զրկված անձանց համար նախատեսված երաշխիքները, կներկայացվեն կալանքի օրինականության վերաբերյալ ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի որոշումները:

Դասընթացը ներառում է նաև հետևյալ հարցերը՝

– այլ խափանման միջոցների համակարգը (միջազգային չափանիշներ, ՄԻԵԴ-ի վճիռներ),
– գրավը,
– ստորագրությունը՝ չհեռանալու մասին,
– անձնական երաշխավորությունը,
– կազմակերպության երաշխավորությունը,

– հսկողության հանձնելը (անչափահասների նկատմամբ այլ խափանման միջոցների կիրառման առանձնահատկությունների համատեքստում),
– հրամանատարության հսկողության հանձնելը,
– օտարերկրացիների նկատմամբ այլ խափանման միջոցների կիրառման առանձնահատկությունները:

20. P-Q-075-21. Գենդերի հիման վրա կատարվող բռնարարքների քննություն

Դասընթացն ուղղված է գենդերի հիման վրա կատարվող բռնարարքների քրեականացման մարտահրավերերի և առկա բացերի, թերությունների, նշված հանցագործությունների հանդեպ հանդուրժողականության պատճառների և առկա իրավիճակը հաղթահարելու հնարավոր ուղիների վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքների կատարելագործմանը, փորձի փոխանակմանը:

Դասընթացի շրջանակում կուսումնասիրվեն ՀՀ քրեական օրենսդրությամբ սեքսուալ հետապնդման և սեքսուալ չարաշահումների/շահագործման համար քրեական պատասխանատվությունը՝ որպես գենդերային հանցագործություններից պաշտպանության տարատեսակ, այս բնույթի հանցագործությունների քննության տակտիկայի և մեթոդիկայի, քրեական հետապնդման առանձնահատկությունները:

21. P-Q-076-21. Անչափահաս կամ խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների իրավունքների պաշտպանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է անչափահաս կամ խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում գիտելիքներն ընդլայնելու, տեսական գիտելիքների գործնական կիրառման հմտությունները զարգացնելու, ինչպես նաև իրավական նոր դիրքորոշումները ունկնդիրներին մատուցելու համար:

Դասընթացի շրջանակում քննարկումները տեղի կունենան, մասնավորապես, հետևյալ ասպեկտներով.
– անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները,
– անչափահասների և խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների մասնակցությամբ վարույթի սկզբունքային առանձնահատկությունները, ներպետական օրենսդրական կարգավորումները և միջազգային փորձը,
– անչափահասների և խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների նկատմամբ դատավարական հարկադրանքի միջոցների կիրառման առանձնահատկությունները,
– ապացուցման գործընթացի առանձնահատկությունները,
– անչափահաս և խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների մասնակցությունը քննչական և դատավարական գործընթացներին,
– օրինական ներկայացուցչի և պաշտպանի մասնակցությունը անչափահաս և խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների մասնակցությամբ վարույթին:

22. P-Q-077-21. Կոռուպցիոն բնույթի ֆինանսական հանցագործություններ և անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքար

Դասընթացի նպատակը կոռուպցիոն բնույթի ֆինանսական հանցագործությունների քննության և անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարում անհրաժեշտ գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների ծավալի ընդլայնմանումն ու կատարելագործումն է:

Դասընթացի շրջանակում քննարկումները տեղի կունենան, մասնավորապես, հետևյալ ասպեկտներով.
– Ֆինանսական հանցագործությունների բնորոշումը. փողերի լվացում, բանկային գաղտնիք, արժեթղթերի շուկայի չարաշահումներ, հարկեր թաքցնել, եկամուտների հայտարարագրման հիմնախնդիրներ,
– Անդրազգային կազմակերպված հանցավորությունը, սահմանումները, տիպերը, բնութագրերը, պատճառները, հետևանքները և ֆինանսական հանցագործություններին ու անդրազգային կազմակերպված հանցավորությանը արձագանքելու հետ կապված այլ հարցեր:

Դասընթացի շրջանակում ներկայացվելու են քննարկվող նյութի վերաբերյալ օրենսդրական կարգավորումները, միջազգային փորձը, իրական կյանքից վերցված գործնական իրավիճակներ:

23. P-Q-078-21. Մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննություն և դրանց դեմ պայքար

Դասընթացն անհրաժեշտ է մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննության և դրանց դեմ պայքարի ոլորտում արդի խնդիրները քննության առարկա դարձնելու, այս բնագավառում գիտելիքների ծավալն ընդլայնելու, գործնական հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացի շրջանակում կուսումնասիրվեն մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների տիպերը, բնութագրերը, պատճառները, հետևանքները, մտավոր սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննության առանձնահատկությունները:

24. P-Q-080-21. Ընտրական հանցագործությունների որակում և քննության մեթոդիկա

Դասընթացն անհրաժեշտ է անձի ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման, քննության մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու ու պրակտիկայում դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է.

– անձի ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված հանցագործությունների քրեաիրավական և կրիմինալիստիկական բնութագրերը,
– անձի ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները, հարակից հանցակազմերը միմյանցից սահմանազատելու հիմնահարցերը,
– անձի ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված հանցագործությունների վերաբերյալ գործերի քննության մեթոդիկայի առանձնահատկությունները,
– ընտրական հանցագործությունների վերաբերյալ գործերի նկատմամբ դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման հիմնախնդիրները:

25. P-J-013-21. Պետական շահերի պաշտպանության արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է պետական շահերի պաշտպանության հարցերով քաղաքացիական և վարչական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

– պարտավորական իրավահարաբերությունները ՄԻԵԴ, Սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների համատեքստում,
– հաշվապահական հաշվառման իրավական կարգավորումներն ու հիմնախնդիրները,
– հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների հաշվարկման իրավական կարգավորումներն ու հիմնախնդիրները,
– վարչարարության, վարչական վարույթի, վարչական և քաղաքացիական դատավարությունների հարաբերակցության հիմնահարցերը,
– «Սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի կիրարկմանն առնչվող հիմնահարցերը,
– քաղաքացիական և վարչական դատավարությունում դատախազի մասնակցության հիմքերը,
– պետական տուրքի և դատական ծախսերի հաշվարկման ու գանձման առանձնահատկությունները,
– ՀՀ դատախազության կոլեգիայի վերաբերելի որոշումները:

26. P-J-024-21. Դատական փորձաքննությունների արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է փորձաքննությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, համարժեք և արդյունավետ փորձաքննությունների նշանակման կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է քրեական, վարչական և քաղաքացիական վարույթներում փորձաքննությունների նշանակման հիմքերի, կարգի, բովանդակության, կատարման և արդյունքների գնահատման վերաբերյալ հիմնահարցերը:

27. P-G-022-21. Զոհերի (տուժողների) կարգավիճակի առանձնահատկությունները քրեական դատավարությունում

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական դատավարությունում զոհերի (տուժողների) կարգավիճակի առանձնահատկությունների, նրանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության ու ապահովման վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման, տեսական գիտելիքների գործնական կիրառման հմտությունների զարգացման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– քրեական դատավարությունում զոհի իրավական կարգավիճակը, իրավունքները և պարտականությունները,

– զոհերի համար ընթացակարգային երաշխիքները,

– զոհերի պաշտպանությունը և նրանց աջակցության տրամադրումը (երկրորդային վիկտիմիզացման կանխարգելում, պաշտպանություն ապաբեկումից, վրեժխնդրությունից և այլն),

– զոհերի անձնական կյանքի գաղտնիության իրավունքի ապահովումը,

– զոհերին փոխհատուցումը,

– զոհերի քաղաքացիական հայցի ապահովումը քրեական դատավարությունում,

– ընթացակարգային հարմարությունները խոցելի զոհերի համար (խոցելի զոհերի բացահայտում, երեխաներ, հաշմանդամություն ունեցող զոհեր, սեռական հանցագործությունների զոհեր, մարդկանց թրաֆիկինգի զոհեր և այլն):

28. P-G-023-21. Հարցաքննության մեթոդներ և հաղորդակցության կառավարում

Դասընթացը պայմանավորված է հաղորդակցության կառավարման համատեքստում հարցաքննության մեթոդների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման, տեսական գիտելիքների գործնական կիրառման հմտությունների զարգացման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

– հաղորդակցության ընդհանուր տեսանկյունները (թե՛ խոսքային և թե՛ ոչ խոսքային, բանավոր և գրավոր, լսող կողմի ընկալմանը նպաստող մեթոդներ, արդյունավետ ունկնդրում),

– հաղորդակցությունը զանգվածային լրատվամիջոցների հետ,

– հաղորդակցությունը վկաների հետ,

– հաղորդակցությունը զոհերի հետ,

– հաղորդակցությունը մեղադրյալի հետ,

– հաղորդակցությունը փաստաբանների և դատավարության մյուս մասնակիցների հետ,

– հաղորդակցությունը անչափահասների հետ (ինչպես հարցեր տալ, ինչպես ստանալ արժանահավատ տեղեկություններ),

– հաղորդակցությունը փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների հետ,

– միջմշակութային հաղորդակցությունը:

29. P-G-024-21. Երեխաների նկատմամբ բռնության բնութագիրը և քննության առանձնահատկությունները

Դասընթացն անհրաժեշտ է երեխաների նկատմամբ բռնությունների դեմ պայքարում, այդ բռնությունների որակման, դրանց առնչությամբ վարույթի և քննության վերաբերյալ գիտելիք-

ներն ընդլայնելու, տեսական գիտելիքների գործնական կիրառման հմտությունները զարգացնելու, ՀՀ դատախազաքննչական և դատական պրակտիկայում առկա խնդիրները վերհանելու, ինչպես նաև իրավական նոր դիրքորոշումները ունկնդիրներին մատուցելու համար:

Դասընթացի շրջանակում քննարկումները տեղի կունենան, մասնավորապես, հետևյալ ասպեկտներով՝

– երեխաների նկատմամբ բռնության հասկացությունը, տեսակները, հանցավոր դրսևորումների քրեական բնութագիրը,
– երեխաների նկատմամբ բռնության հոգեբանական հետևանքները և հակազդման առանձնահատկությունները,
– երեխաների նկատմամբ բռնության դեպքերի քննության առանձնահատկությունները քննության սկզբնական և հետագա փուլերում (քննության մեթոդիկան ու տակտիկան),
– քրեական դատավարությունում բռնության ենթարկված երեխաների իրավունքների ապահովումը,
– օրինական ներկայացուցչի, մանկավարժի և մասնագետի (հոգեբանի) մասնակցությունը քրեական գործով վարույթին՝ որպես երեխայի իրավունքների և օրինական շահերի ապահովման երաշխիք,
– երեխայի իրավունքների ապահովման առանձնահատկությունները դատական քննության փուլում,
– բռնության ենթարկված երեխաների հարցաքննության առանձնահատկությունները
– երեխայի նկատմամբ բռնության դեպքերի քննության ընթացքում միջոլորտային և միջգերատեսչական համագործակցությունն ու դրա ձևերը:

30. P-G-025-21. Էլեկտրոնային ապացույցների կիրառման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է ցանկացած տեսակի, այդ թվում՝ համակարգչային տեղեկատվության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննության ընթացքում էլեկտրոնային ապացույցների հավաքման, ստուգման, գնահատման ու կիրառման համալիր հարցերի կապակցությամբ գիտելիքներ հաղորդելու և ապացուցման գործընթացում դրանց տակտիկապես գրագետ կիրառման հմտություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է «Կիբեռհանցագործությունների մասին» ԵԽ Կոնվենցիայով նախատեսված քրեական հանցագործությունների վերաբերյալ նորմերի իմպլեմենտացման խնդիրները ՀՀ քրեական օրենսգրքում, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված ապացուցման գործընթացի հիմնախնդիրները, էլեկտրոնային ապացույցների հետ աշխատելու քրեադատավարական առանձնահատկությունները, խնդրո առարկայի վերաբերյալ ՄԻԵԴ-ի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումները, ինչպես նաև այս ոլորտում միջազգային փոխօգնության հիմնախնդիրները:

31. P-Q-079-21. Փախստականների իրավունքներ

Դասընթացը նպատակ ունի ունկնդիրներին ապահովել փախստականների իրավունքների ոլորտում բազմակողմանի գիտելիքներով և տեղեկություններով (հատկապես կենտրոնանալով քրեական և քրեադատավարական ոլորտներում առկա հիմնահարցերի վրա), որոնց կիրառումն անհրաժեշտ է խնդրո առարկա հարցի տիրույթում արդարադատության իրականացման գործընթացում ներգրավված անձանց գործունեության արդյունավետ իրականացման համար:

Ակնկալվում է, որ դասընթացի ավարտին ունկնդիրը՝

– կունենա գիտելիքներ փախստականների միջազգային իրավունքի զարգացման, դրա հիմնական աղբյուրների, ինչպես նաև փախստականների ու ապաստան հայցողների իրավական պաշտպանության հիմնական սկզբունքների ու երաշխիքների քրեաիրավական ու քրեադատավարական ասպեկտների վերաբերյալ.
– ձեռք կբերի գիտելիքներ փախստականի կարգավիճակ շնորհելու, այն մերժելու և այդ կարգավիճակը դադարեցնելու հիմքերի ու չափանիշների, ինչպես նաև դրանց կիրառման հետ կապված ապացուցման հիմնախնդիրների մասին.

– կկարողանա հստակ կիրառել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 329-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված բացառությունն այն անձանց նկատմամբ, ովքեր օգտվում են 1951թ. Կոնվենցիայի 31-րդ հոդվածով սահմանված երաշխիքից.
– կկարողանա հստակ կիրառել 1951թ. Կոնվենցիայի 33-րդ հոդվածով սահմանված և մարդու իրավունքի ոլորտի ՀՀ միջազգային պայմանագրերից բխող չվերադարձելիության սկզբունքը և դրանից սահմանված բացառությունները, այդ թվում՝ Եվրոպական դատարանի վերաբերելի որոշումների լույսի ներքո.
– կիմանա քրեական գործով վարույթի շրջանակներում փախստականների իրավունքների պաշտպանության քրեադատավարական երաշխիքների մասին.
– կկարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել (ըստ անհրաժեշտության) իր աշխատանքային գործունեության ընթացքում, մասնավորապես՝ փաստականների հետ կապված տարբեր խնդիրների լուծման գործում:

32. P-J-028-21. Անչափահասների իրավունքների պաշտպանությունը քրեական վարույթի ընթացքում

Դասընթացը պայմանավորված է անչափահասների մասնակցությամբ վարույթի առանձնահատկությունների վերաբերյալ դատախազների գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է միջազգայնորեն ճանաչված՝ անչափահասի լավագույն շահի սկզբունքի բովանդակության բացահայտումը և դրանով պայմանավորված՝
– միջազգային պայմանագրերի, ներպետական օրենսդրության և հատկապես ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային դիրքորոշումները,
– անչափահասների նկատմամբ քրեաիրավական և քրեադատավարական առանձին ինստիտուտների կիրառման և նրանց մասնակցությամբ քրեական վարույթի առանձնահատկությունները: Մասնավորապես, կներկայացվեն՝ անչափահաս կասկածյալների, մեղադրյալների նկատմամբ խափանման միջոցների կիրառման, այդ թվում՝ ազատությունից զրկելու հետ կապված, նրանց պաշտպանության, հակընդդեմ հարցման իրավունքի, ինչպես նաև Մարդու իրավունքների Եվրոպական կոնվենցիայով և ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով երաշխավորված այլ իրավունքների ապահովման և իրականացման հիմնահարցերը,
– անչափահասների նկատմամբ իրականացվող պատժողական քաղաքականության, այդ թվում՝ պատիժների կատարման հիմնահարցերը: Մասնավորապես, կներկայացվեն՝ անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատիժների համակարգի, պատիժների նշանակման և կատարման առանձնահատկությունները, այդ թվում՝ պրոբացիայի ինստիտուտի ներդնման պայմաններում,
– անչափահաս տուժողների և վկաների մասնակցությամբ քրեական վարույթների առանձնահատկությունները և այլ հարցեր, մասնավորապես՝ անչափահաս տուժողների և վկաների պաշտպանությունը՝ միջազգային պայմանագրերի և ՀՀ օրենսդրության համաձայն, սոցիալական աշխատողների և այլ մասնագետների դերակատարությունը իրավախախտում կատարած, հանցագործությունից տուժած կամ հանցագործության վկա անչափահասների վերականգնման գործում:

33. P-G-017-21. Փաստարկում և հռետորաբանություն

Դասընթացը պայմանավորված է ապացուցման, հերքման, հիմնավորման, զրուցակիցների մոտ համոզմունքի ձևավորման, տպավորիչ ելույթի ու արդյունավետ բանավեճի տեխնոլոգիաների տիրապետման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝
– փաստարկման գործընթացի բաղադրիչները,
– փաստարկման գործընթացի եղանակները,
– փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջները,
– ավանդական և ժամանակակից հռետորիկայի զինանոցը,
– առավել հաճախ հանդիպող սխալները,
– բանավեճի ընթացքում կիրառվող կառուցողական և ապակառուցողական տեխնոլոգիաները և վերջիններիս չեզոքացման մեթոդաբանական սկզբունքները:

34. P-G-021-21. Կառավարման հմտություններ և ներազդման հոգեբանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է կառավարման և առաջնորդության, ինչպես նաև հոգեբանական ազդեցության, դրա տեսակների, մեթոդների, մեխանիզմների և տարաբնույթ դրսևորումների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանք կենսագործելու կարողությունների ու հմտությունների զարգացման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

– կառավարչական հմտություններն ու առաջնորդման ոճերը,
– արդյունավետ պլանավորումը,
– թիմի ձևավորումը և թիմային աշխատանքի կազմակերպումը,
– ներազդման հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, ներազդման տեսակները, մեթոդները ու մեխանիզմները,
– կառուցողական (համոզում, ներշնչում և այլն) և ոչ կառուցողական (մանիպուլյացիա և այլն) ներազդման մեթոդների առանձնահատկությունները,
– կառուցողական և ոչ կառուցողական ներազդմանը դիմակայելու եղանակները:

35. P-Q-085-21. Երեխաների նկատմամբ բռնության քննության առանձնահատկությունները

Դասընթացը նպատակ ունի ունկնդիրներին ծանոթացնելու բռնության հասկացությանը և դրսևորումներին, դրանց համար նախատեսված քրեական պատասխանատվության առանձնահատկություններին, ինչպես նաև ՀՀ-ում անչափահաս տուժողների իրավունքների պաշտպանության համակարգին, դրանում իրենց ակտիվ մասնակցությունն ունեցող դերակատարներին ու նրանց գործառույթներին, անչափահաս տուժողների մասնակցությամբ վարույթի իրականացման ինչպես ներպետական օրենսդրությամբ ամրագրված, այնպես էլ միջազգային փաստաթղթերում նախատեսված հիմնարար սկզբունքներին, պահանջներին, հիմնախնդիրներին, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսդրությամբ նախատեսված անչափահաս տուժողների իրավունքների ապահովման կառուցակարգերին, քրեական գործի քննության տարբեր փուլերում և քննչական կամ դատավարական գործողություններ կատարելիս և որոշումներ ընդունելիս, ինչպես նաև ապահովել երեխաների մասնակցությամբ վարույթի արդյունավետության բարձրացման ուղղությունների վերաբերյալ բազմակողմանի գիտելիքների և տեղեկությունների ստացումը, որոնց կիրառումն անհրաժեշտ է երեխաների մասնակցությամբ դատավարության արդյունավետ իրականացմանը:

IV. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՓԱԹԵԹՆԵՐ

1. Ընդհանուր և հարակից մասնագիտական դասընթացների փաթեթներ

Փաթեթ 1.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-A-010-21	ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի արդի հարցեր	4
2.	P-J-014-21	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	6
3.	P-J-008-21	Դատախազի վարքագծի կանոններ	4
4.	P-J-017-21	Հավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի վերաբերյալ արդի հարցեր	8
5.	P-J-020-21	Մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի արդի հարցեր	8
6.	P-J-031-21	Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելում ու դրա դեմ պայքար	10

Փաթեթ 2.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-056-21	Խոշտանգումների քրեաիրավական բնութագիր և քննության առանձնահատկություններ	8
2.	P-Q-057-21	Քրեական գործերով քննության բնագավառում միջազգային համագործակցություն	6
3.	P-J-004-21	Իրավաբանական գիր և մեկնաբանում	6
4.	P-J-014-21	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	6
5.	P-J-008-21	Դատախազի վարքագծի կանոններ	4
6.	P-J-031-21	Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելում ու դրա դեմ պայքար	10

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների փաթեթներ

Փաթեթ 1.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-021-21	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	10
2.	P-Q-028-21	Զինվորական հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի առանձնահատկություններ	10
3.	P-Q-072-21	Պաշտոնական կոռուպցիայի դեպքերի քննություն	6
4.	P-Q-073-21	Ներքին ուսումնասիրություններ (քննություն)	6
5.	P-J-024-21	Դատական փորձաքննությունների արդի հարցեր	8

Փաթեթ 2.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-059-21	Տնտեսական հանցագործությունների որակման հիմնահարցեր	8
2.	P-Q-072-21	Պաշտոնական կոռուպցիայի դեպքերի քննություն	6
3.	P-Q-077-21	Կոռուպցիոն բնույթի ֆինանսական հանցագործություններ և անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքար	6
4.	P-Q-078-21	Մտավոր սեփականության դեմ ուղղված	6

		հանցագործությունների քննություն և դրանց դեմ պայքար	
5.	P-J-013-21	Պետական շահերի պաշտպանության արդի հարցեր	6
6.	P-Q-082-21	Էլեկտրոնային ապացույցների կիրառման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում	8

Փաթեթ 3.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-019-21	Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության, պրոբացիայի նկատմամբ դատախազական հսկողության հիմնախնդիրներ	6
2.	P-Q-021-21	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	10
3.	P-Q-022-21	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	10
4.	P-Q-074-21	Կալանք և այլ խափանման միջոցներ	6
5	P-G-023-21	Հարցաքննության մեթոդներ և հաղորդակցության կառավարում	8

Փաթեթ 4.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-017-21	Կրիմինալիստիկական տակտիկա և մեթոդիկա	8
2.	P-Q-022-21	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	10
3.	P-Q-071-21	Կոռուպցիոն դեպքերի քննություն	6
4.	P-Q-073-21	Ներքին ուսումնասիրություններ (քննություն)	6
5.	P-Q-080-21	Ընտրական հանցագործությունների որակում և քննության մեթոդիկա	10

Փաթեթ 5.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-Q-017-21	Կրիմինալիստիկական տակտիկա և մեթոդիկա	8
2.	P-Q-021-21	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	10
3.	P-Q-076-21	Անչափահաս կամ խոցելի այլ խմբին պատկանող իրավախախտների իրավունքների պաշտպանություն	8
4.	P-Q-074-21	Կալանք և այլ խափանման միջոցներ	6
5.	P-Q-081-21	Զոհերի (տուժողների) կարգավիճակի առանձնահատկությունները քրեական դատավարությունում	8

Փաթեթ 6.

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-J-024-21	Դատական փորձաքննությունների արդի հարցեր	8
2.	P-Q-022-21	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	10
3.	P-G-024-21	Երեխաների նկատմամբ բռնության բնութագիրը և քննության առանձնահատկությունները	10
4.	P-Q-071-21	Կոռուպցիոն դեպքերի քննություն	6
5.	P-Q-075-21	Գենդերի հիման վրա կատարվող բռնարարքների քննություն	6

Հավելված 2
Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2020 թվականի
դեկտեմբերի 29-ի թիվ ԿԽ–010/20/2 որոշման

ԾՐԱԳԻՐ
ԴԱՏԱԽԱԶՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒԿ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ուսուցման սույն ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է դատախազների 2021թ. հատուկ ուսուցման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատախազների մոտ հրազենի գործադրման հմտությունների ձևավորմանը և դրանց շարունակական կատարելագործմանը:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը նախատեսվում է 6 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունն իրականացվում է մեկ օր ժամկետով:

6. Հատուկ ուսուցման ժամանակացույց է սահմանվում 2021 թվականի հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսները:

II. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԸ (ԴԱՍԸՆԹԱՑԸ) ԵՎ ԴՐԱ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	P-S-001-21	Հրազենի գործադրման հմտություններ	6

1. P-S-001-21. Հրազենի գործադրման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատախազների մոտ հրազենի գործադրման հմտություններ ձևավորելու և դրանք կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հրազեն գործադրելու, պահելու, տեղափոխելու անվտանգության կանոնները, հրազենային վնասվածքներ ստացած անձանց առաջին բժշկական օգնության հիմունքները, ինչպես նաև հրազենի կիրառման գործնական պարապմունքները: